

Zitten de koningen en de politieke wevers op het goede spoor?

Nieuws dinsdag 3 september 2024

Meer dan anders luisterde ik dit jaar aandachtig naar de toespraak van Zijne Majesteit de Koning ter gelegenheid van de Nationale Feestdag. Wellicht zal het de eerste keer zijn in de geschiedenis van de Tribune dat een koning geciteerd wordt, ik neem dit risico graag op mij: “Laten we ervoor zorgen dat de noodzakelijke hervormingen de kwaliteit van onze openbare diensten ten goede komt. Want die blijven onmisbaar voor de cohesie van onze samenleving en voor de reputatie van ons land.” Dat was een zeer belangrijke paragraaf in zijn toespraak die ik graag wil toetsen aan de toekomst van de Belgische spoorwegen onder de volgende regering.

Pünktlich und Schnell?

Maar eerst gaan we even terug naar Duitsland. De media hadden het niet alleen over de Duivelse tegenvallende resultaten op het EK, maar vooral ook over de miserabele dienstverlening van de Deutsche Bahn.

De begrippen ‘Pünktlich und Schnell’ zijn ontspoord naar ‘Unpünktlich und Langsam’. Het resultaat van ontoereikende investeringen omdat de Duitse regering als vanouds streeft naar haar befaamde ‘Schwarze Null’, de Duitse schuldenrem. Journalisten en reporters wisten uit ervaring te vertellen dat de vertragingen in Duitsland veel erger zijn dan ‘bei uns, in Belgien’. Ik ben er nog niet uit of we dit wel of niet als een compliment moeten beschouwen.

Een paar weken na het einde van het EK – toevallig? – maakte DB bekend 30.000 banen te schrappen door inkomstenverlies. Een jarenlange investeringsstop, minder reizigers door een verslechterde dienstverlening en meer kosten aan korte termijnoplossingen hebben de rekening gepresenteerd. Een ooit vermaarde openbare dienst als DB is kapot bespaard. De belastingbetalende reizigers zijn terecht gefrustreerd en de toekomst van tienduizenden werknemers en hun gezinnen is ronduit zwartkleurig. De erfenisdragers van de meest zwarte geschiedenis in Duitsland kennen – niet toevallig – een opmars.

The King’s Speech

Ondertussen had een andere koning in zijn King’s Speech aan de andere kant van het Kanaal aangekondigd dat een groot deel van het spoor opnieuw genationaliseerd zou worden. Dat dit de meest logische maatregel is na veertig jaar ellende door de neoliberale politiek van liberalisering en privatisering bij het spoor, zei King Charles niet. Maar in zijn gedachten...

De Britse belastingbetaler werd tweemaal de rekening gepresenteerd: de private (buitenlandse) operatoren werden niet alleen over-gesubsidieerd met belastinggeld, ook de tarieven werden verhoogd waardoor ‘Transport Poverty’ (transportarmoede) een begrip werd bij onze Britse vrienden. Het Britse geliberaliseerde en geprivatiseerde spoor heeft de voorbije decennia meer gekost dan British Rail als openbare dienst. Daarnaast werden andere openbare diensten ook afgebroken. De sociale ontevredenheid heerst ook in de

Britse samenleving en het extremisme ervan wordt geuit in stadsrellen.

King Connah

Een andere koning, op sociale media weliswaar, King Connah (Conner Rousseau), maakte dan weer ophef bij de begrotingstaliban in dit land met een opiniestuk in De Tijd waarin hij pleit om investeringen bij het spoor buiten de begroting te houden. De gekende mediagenieke experts reageerden met de meest onheilspellende argumenten terwijl universiteitseconomen deze stelling ondersteunden met wetenschappelijke argumenten. Investeren om de economie te doen draaien is de terechte boodschap. Een economische logica.

Eén euro levert drie euro op

Zelf is ACOD Spoor duidelijk: één euro investeren in het spoor levert drie euro winst op voor de samenleving en de industrie in dit land. Het spoor is dé socio-economische motor in dit land!

Er wordt vandaag met politiek gemak drie euro geïnvesteerd in regionale luchthavens ten dienste van zakenvluchten en privéjets waarvan slechts één euro ten gunste van de samenleving terugkomt.

De pleitbezorgers om de Belgische spoorwegen te onder-financieren, te liberaliseren en te privatiseren, zijn dezelfde die eisen dat de regionale luchthavens gesubsidieerd blijven zodat ze hun zakenvluchten exclusief kunnen behouden. Dezelfde die het steeds hebben over efficiënt financieel beheer van overheidsmiddelen en hun Porsche inbrengen als bedrijfswagen.

Spoorwegkundige benadering

De formateur is druk bezig zijn gesprekken te verweven met allerhande werkgroepen om politiek-ideologische consensus te vinden voor verschillende dossiers, waaronder het spoor. Dat is nu juist de verkeerde benadering, zeker wat het spoor aangaat.

Het spoor heeft een spoorwegkundige benadering nodig. Een operationele hervorming die bovendien kostenbesparend is: eenheid in commando. Politieke spelletjes zoals het regionaliseren van het spoor en het blindelings toepassen van een dogmatisch neoliberaal denkpatroon - liberaliseren en privatiseren - zullen het spoor alleen maar vertragen en het onbehagen in onze samenleving vergroten.

Gebruik publiek geld voor publieke dienstverlening

De samenleving verwacht van de politieke actoren dat er een maximale openbare dienstverlening is, gefinancierd met belastinggeld en geen minimale private dienstverlening met gesubsidieerd belastinggeld dat gestort wordt op buitenlandse rekeningen.

Er vloeien al genoeg subsidies naar de Musks en Zuckerbergs van deze wereld via de sociale-media-campagnes van politieke partijen. Cru gesteld worden de sociale media als haat en desinformatie verspreidende platformen gesubsidieerd met ons belastinggeld.

Diezelfde subsidies investeren in studiediensten zou de politieke partijen nochtans slimmer maken en de samenleving democratisch versterken.

Of kiezen we voor een politiek dood spoor?

Günther Blauwens